

конференції в березні 1970 року призвала жінок припинити працювати протягом дня, щоб звернути увагу на поширену проблему нерівної оплати праці жінок. Потім вона очолила Національну коаліцію за забастовку жінок, щоб організувати протест, який став політичним посланням уряду і вимогою більшої рівності. Далі розвиток феміністських організацій в США привів до серйозних змін на політичному і економічному полях американського суспільства, що показали президентські вибори 2016 року з участю Х. Клінтон.

Висновки. В історії людства жіночі рухи виникають в силу об'єктивних причин і на різних історичних етапах приймають різноманітні форми, навіть до самих крайніх (наприклад, феміністський сепаратизм). В свою чергу, ідеологія фемінізму відображає процес боротьби жінок за свої права і змінюється в міру соціальних, політичних, економічних і культурних трансформацій суспільства.

Список використаних джерел

1. Степанянц М.Т. Фемінізм : Восток, Запад, Росія / М.Т. Степанянц. – Мінськ, 1993. – 244 с.
2. Успенська В.І. Стереотипи на шляху жінок до лідерства / В.І. Успенська. – Мінськ, 1996. – 506 с.
3. Воронина О.А. Фемінізм : перспективи соціального знання / О.А. Шведова. – М., 1992. – 242 с.
4. Айвазова С.Г. Гендерне рівність в контексті прав людини / С.Г. Айвазова. – М., 2001. – 80 с.

*Платовський В.С., магістрант 2 року підготовки,
спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАТИЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СУСПІЛЬСТВІ

THE PECULIARITIES OF THE MODERN INFORMATIZATION PROCESSES IN THE SOCIETY

Анотація. Розглянуто сутність сучасної інформатизації суспільства. Визначено її роль у побудові інноваційної економіки. Висвітлено інноваційні зрушення в технологічній, економічній і соціальній сферах суспільного життя, спричинені процесом інформатизації.

Ключові слова: інноваційний процес, інформація, інформатизація, інформаційна діяльність, інформаційне середовище.

Abstract. The essence of modern informatization of society has been considered. Its role in construction of innovative economics has been defined. The innovative transformations in technological, economic and social spheres of public life, which are determined by the process of informatization, have been reflected.

Keywords: innovation process, information, informatization, information activity, information environment.

Постановка проблеми. Важливою умовою побудови інноваційної економіки є здійснення масштабної інформатизації суспільства, спроможної гарантувати умови створення і швидкого поширення нових знань, які нині перетворюються на головну рушійну силу економічного і соціального розвитку. У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження системної взаємодії інноваційних та інформаційних чинників розвитку суспільства і визначення механізмів їх практичного застосування. З огляду на це проблема здійснення інформатизації суспільства в умовах інноваційних зрушень набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній та зарубіжній економічній літературі здійснено фундаментальні дослідження, які стосуються висвітлення засад формування та особливостей функціонування інформаційного суспільства. Саме цим напрямом наукових досліджень присвятили свої праці І. Борисюк, Г. Жаворонкова [1], А. Литвин [2], В. Плескач [3], В. Тамбовцев [5] та ін. Але науковий доробок вчених потребує подальшого поповнення з огляду на стрімкий розвиток інформаційних процесів, їх ускладнення і багатоваріантність прояву.

Мета дослідження – проаналізувати зміст сучасної інформатизації суспільства, визначити етапи її розвитку, з'ясувати роль і способи впливу інформаційної діяльності на інноваційні процеси.

Виклад основного матеріалу. Беззаперечним є твердження, що людство здійснює перехід від економіки індустріального типу, яка ґрунтувалася на природному характері відтворення та ефективному застосуванні матеріальних ресурсів, до економіки постіндустріального типу, яка передбачає технологічний характер відтворення, безперервне нагромадження нових знань завдяки всебічному використанню людського інтелекту.

Продуктування нових знань, їх поширення та практичне застосування не можна уявити без належної системи інформаційного забезпечення, численних інформаційних мереж, різноманітних каналів і способів передавання інформації. Тому у Хартії глобального інформаційного суспільства, прийнятій у 2000 році в Окінаві країнами Великої вісімки, зазначено, що інформаційне суспільство – це таке суспільство, в якому виробництво й споживання є найважливішими видами діяльності, а електронна інформація – найбільш значущим ресурсом. Тут нові інформаційно-комунікаційні технології стають базовими технологіями, а інформаційне середовище поряд із соціальним та екологічним – новим середовищем [4, с. 45].

Отже, перехід до постіндустріальної моделі впорядкування світу лежить через інноваційний розвиток економіки різних країн і неможливий без активної

інформатизації суспільства [6].

Розглянемо більш докладно сутність цього процесу. Інформатизація суспільства означає перманентне перетворення комплексу умов і способів розгортання інформаційних процесів, постійне удосконалення засобів налагодження й розвитку інформаційно-комунікаційних зв'язків. Інформатизація суспільства втілюється в інформаційній діяльності, спрямованій на формування та використання інформаційних ресурсів. Складовими інформаційної діяльності вважаються: діяльність, яка стосується створення інформаційної бази (збір, обробка, впорядкування, зберігання інформації); діяльність щодо перетворення інформаційних ресурсів в інформаційні продукти (розробка програмного забезпечення, проведення наукових досліджень, комп'ютерна графіка та ін.); діяльність з приводу тиражування й поширення інформаційних продуктів, забезпечення доступу до інформації [3].

Для створення та розповсюдження інформації потрібне належне інформаційне середовище, яке включає в себе цілу низку чинників: техніко-технологічних, юридичних, соціокультурних. Йдеться про створення відповідних технічних засобів передавання інформації, функціонування телекомунікаційних мереж, розробку і впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), формування банків даних, програмне забезпечення, фахову підготовку спеціалістів для інформаційного сектора, правове регулювання, їх діяльність тощо.

Завдяки інформатизації досягається узгодження функціонування всіх підсистем суспільства: сфер виробництва, товарного обігу, фінансів, управління, освіти, науки, медицини, побутового обслуговування, охорони довкілля та ін. Інформатизація бізнесу значно розширює горизонти підприємницької діяльності, підвищує його стабільність і конкурентоспроможність. Інформатизація країн створює умови для їх відповідного позиціонування у світі та налагодження міждержавних зв'язків.

Персональні комп'ютери нових поколінь дозволили всебічно опрацювати інформацію і визначати оптимальні варіанти поведінки користувачів. Була створена мережева організація інформаційних структур, яка забезпечувала інтерактивну взаємодію споживачів при використанні комп'ютерів [2]. Глобальна інформаційна мережа Інтернет створила умови для формування світових інформаційних потоків, швидкісного передавання та отримання інформації у будь-якому куточку світу.

У сучасних умовах розробники ІКТ концентрують свої зусилля на удосконаленні апаратних засобів (персональних комп'ютерів, мережевого обладнання, серверів, інженерних систем та ін.), програмного забезпечення та диверсифікації послуг, пов'язаних з їх реалізацією. Також поступово опановують ся нові сектори інформаційних технологій: безпровідний зв'язок, «кишенькова» техніка, розпізнавання мови та відеосигналу тощо [2, с. 303-304].

Нині ІКТ відносять до низки так званих «конвергентних» технологій, які разом з нанотехнологіями, біотехнологіями та технологіями виробництва нових матеріалів утворюють шостий технологічний уклад, що уособлює найвищий ступінь розвитку технологій у сучасному суспільстві [5, с. 73].

Галузь ІКТ у провідних країнах світу розвивається дуже динамічно, сюди

спрямовуються значні інвестиції. Так, наприклад, країнами ЄС на виконання Сьомої рамкової програми НДДКР (2007-2013 рр.) виділено понад 73 млрд. євро, у тому числі на розвиток ІКТ – понад 12 млрд. євро [5, с. 124].

Отже, інформатизація суспільства є невід'ємним атрибутом сучасного інноваційного розвитку. Для конкретизації оцінки впливу інформатизації на інноваційні процеси виокремимо зрушення технологічного, економічного та соціального характеру, спричинені розгортанням інформаційної діяльності.

Інформатизаційні процеси прискорюють технологічні зміни через створення інформаційного підґрунтя для продукування нових знань, скорочення терміну їх перетворення на технології і масштабне динамічне розповсюдження нових технологічних досягнень.

Завдяки інформатизації стає можливим стабільне формування технологічних пакетів, тобто комплексу технологій, необхідних не тільки для генерації нових знань, але й для їх промислового застосування. Своєчасне інформування важливе для впорядкування діяльності вертикально інтегрованих виробництв при фрагментарній зміні технологій на окремій ділянці технологічного ланцюга.

Інформатизація суспільства також значно змінила освітній простір. Комп'ютери все частіше використовуються для оприлюднення навчальних програм, презентацій підручників і навіть для контролю за навчанням школярів. Інтернет нині виступає головним джерелом наукової та навчальної інформації для більшості учнів і студентів. Почала формуватися міжнародна мережа вищої освіти, яку відрізняють дистанційний характер навчання, адресно-групові чи індивідуальні навчальні проекти, а також самостійні тренінги.

Характерною ознакою сучасності стало розповсюдження соціальних мереж, які віртуально поєднують людей у групи за інтересами. Вони також можуть об'єднувати фахівців чи експертів заради проведення спільних наукових досліджень. Їх результатом стають «відкриті» інновації.

Комп'ютеризація та масове поширення сучасних інформаційних технологій сприяли появі нових робочих місць, а отже, створили умови для зменшення безробіття. Вони дали змогу багатьом людям отримати гідну роботу, підвищили її креативність і рейтинг. У суспільстві почалося формування інформаційної культури, важливими елементами якої є організаційні аспекти надання інформації, культура сприйняття і користування інформацією, вміння застосовувати сучасні інформаційні технології та технічні засоби, культура спілкування за допомогою ІКТ. Одним із найважливіших напрямів інноваційної діяльності суспільства є екологізація виробничих процесів. Тому інформаційні можливості суспільства нині активно використовуються для розробки біо-та енергозберігаючих технологій, запровадження безвідходних виробництв, що важливо для збереження та природного відновлення довкілля.

Висновки. Отже, інформатизація невіддільна від інноваційних зрушень у суспільстві. Вона виступає умовою і засобом генерації, опанування й розповсюдження нових знань, сприяє їх перевтіленню у технології, необхідні для

отримання інноваційної продукції. Процес інформатизації викликає якісні зміни в усіх сферах суспільного життя, формуючи контури майбутнього постіндустріального суспільства. Найважливішими ознаками такого суспільства мають стати: креативний характер праці, постійний науковий пошук, високотехнологічний рівень виробництва, «колективний розум», міцна консолідація членів суспільства, високий рівень соціального інтелекту.

Список використаних джерел

1. Жаворонкова Г.В. Розвиток інноваційних інформаційно-комп'ютерних технологій в Україні / Г.В. Жаворонкова, І.О. Борисюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №3. – С. 68-72.
2. Литвин А.Є. Особливості розвитку галузі інформаційних технологій / А.Є. Литвин // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №11(125). – С. 300-307.
3. Плєскач В. Проблеми становлення електронних ринків в умовах розвитку інформаційного суспільства / В. Плєскач // Науково-технічна інформація. – 2008. – №2. – С. 45-48.
4. Сазонець О.М. Методологічні засади формування інформаційної системи ТНК / О.М. Сазонець // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №12(126). – С. 43-49.
5. Тамбовцев В.Л. Пятый рынок: экономические проблемы производства информации / В.Л. Тамбовцев. – М. : Изд-во МГУ, 2006. – 127 с.
6. Швед В.В. Викиномика как новая веха в управлении / В.В. Швед. // Экономика Крыма. – Симферополь. – 2011. – №1. – С. 234-237.

*Слободян К.В., магістрант 2 року підготовки,
спеціальності «Менеджмент»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

RISK MANAGEMENT SYSTEM IN FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

Анотація. Розглянуто питання управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності. Проаналізовано групи методів управління ризиками. Визначено алгоритм управління ризиками.

Ключові слова: ризик, зовнішньоекономічна діяльність, управління ризиками.

Abstract. The issue of risk management in foreign economic activity is considered. Groups of methods of risk management are analyzed. The risk management algorithm is determined.

Keywords: risk, foreign economic activity, risk management.